

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe 1 lună . 2 "
 Nrul de Duminecă
 pe un an 4 Cor. — Pen-
 tru România și America
 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 un 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se ina-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Să ne strângem rândurile.

(*) Ori unde ne-a așezat Dumnezeu, noi românii toți suntem dospiti din acelaș aluat. Imprejurările norocoase ori mai puțin norocoase, în cari am ajuns, pe unii ne-au făcut să putem însă înainta mai bine decât pe alții. Aici e toată deosebirea.

N'avem dar să zicem: iată, românii din comitatul cutare sunt alt soi de oameni, s'au dovedit mai harnici, au luptat mai cu bărbăție!... Nu, ci toți avem aceleași virtuți și slăbiciuni moștenite dela strămoși. Totul e că unii am știut să ne călcăm pe suflet și să ne lăpădam de unele și altele patimi.

Iar ca să putem înainta pe toată linia, se cere un singur lucru: unii să învățăm din pășaniile altora.

Vom da numai decât o pildă.

În comitatul Aradului (ca și în alte multe comitate locuite de români) alegerile din urmă pentru sfatul comitatului s'au sfârșit peste așteptare de rău. Toți am fost mâhniți adânc. Și anume: nu din pricina fără-delegilor săvârșite de slujbașii puși să conducă alegerile, ci de ticăloșia fraților cari s'au lăsat mituiți, înfricați și prostiți. Nu s'a descurajat însă nimeni, ci fiecare în parte hotărâre tare și-au pus ca d'aici încolo să lucreze cu atât mai stăruitor pentru luminarea poporului amăgit, pentru strângerea într'un mănunchiu a celor buni și aruncarea afară din tabăra dreptilor a celor păcătoși și nemernici.

Duminecă seara a fost întâiul prilej pen-

tru a și dovedi aceasta: frunțașii membri în sfatul comitatului s'au strâns adică în Arad și după ce și-au dat seama de cele petrecute la alegeri, s'au legat între dânșii că d'aci încolo se socotesc un singur trup și suflet, în toate vor fi una, iar cine nu se ține de hotărârea obștească, ci de dragul dușmanilor calcă în picioare pe frați ori le dă în cap, vameș are să fie socotit și din sinul taberei naționale cu rușine îl vor isgoni... Mâna nu-i vom întinde, de vorbă nu vom sta cu el, pe un drum nu-l vom însoți, nici la sfânta miruire din biserică nu ne vom duce cu el, ci prigoni-l vom să se cutremure nu numai el, ci toți câți s'ar simți aproape să alunece de pe calea cea dreaptă și cinstită a luptei naționale în-nălțătoare.

Luni, cu prilejul alegerilor slujbașilor comitatelor cuvântul trup s'a făcut. Românii toți, ca un singur om, au votat împreună, pentru acelaș candidat român (om de omenie, cu smerenie pentru biserică și drept păzitor legii) iar altui candidat român (care de ani mulți unealtă s'a făcut și coadă de topor în mâinile domnilor, lingușitor celor mai mari, iar față de popor cu nemaipomenită asprime, încât pentru orice lucru de nimica pedepsește cu sute de coroane) nu i-au dat nici un vot, încât și-a și retras rușinat candidatura.

Adevărat, că n'am fost destui pentruca să alegem pe cine am dorit. O mare mângâiere am simțit însă toți, când am văzut că românii nu se împrăstie, ci merg împreună, nu ascultă de rugarea domnilor un-

guri cari cerșeau voturile, ci numai de bătaia inimei lor românești au ascultat.

Iar tăria noastră asta este! Văzându-ne astfel într'un mănunchiu, chiar stăpânirea se va învăța să ne cinstească, va simți apoi puterea noastră și nu va mai îndrăzni să-și bată joc de noi.

Atât stăpânirea însă cât și oamenii ei, își bate joc pe față de slujbașii români, — asta e a doua învățătură ce putem trage din cele petrecute Luni în adunarea comitatului nostru. Fuseseră anume candidați și doi români, unul (dr. C. Novac) bărbat de treabă, împotriva căruia românii n'au avut până acum cuvânt să se plângă; celalalt (T. Vuculescu) slujbaș care tot în voia domnilor a umblat și pe unde numai a fost, n'a arătat nici cea mai mică dragoste pentru neamul românesc, de care s'a străinat cu desăvârșire. Românii nici nu i-au dat nici un vot, dar nu i-au dat vot nici ungurii, ci ei toți au votat cu oamenii lor, unguri. Tot așa, n'au ajutat nici pe celalalt candidat român. O dovadă asta, că ungurii țin numai cu oamenii lor (și bine fac!), românilor nu le arată încredere, ori cât aceștia le-ar umbla în voie.

N'au dar ce să caute românii în slujba comitatelor, ori dacă au ajuns, zadarnic se lăpădă de neam, că ungurii nu-i primesc la sinul lor, ci se strică cu frați și părinți fără ca în schimb să ajungă nici măcar în — mila stăpânirii!

S'a întâmplat ș'un lucru slab, pe care vom căuta să-l folosim însă spre binele obștesc: un preot a călcat porunca națională,

POIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Na Duna.

De George Coșbuc.

Se tările robii spre-adâncul mormânt
 Prin noaptea cea fără cărări,
 Iar caii, cu coame sbârлите de vânt,
 Cu sânge 'n amestec cu aburu 'n nări
 Și capul cu gura 'n pământ.

Scurmată de viscol zăpada 'n grămezi
 Li-e stavilă 'n drumul bătut.
 Și drumul 'ntârzie pierdut în zăpezi:
 Sfârșită-i merindea și amnarul pierdut,
 Și nor și pusie cât vezi.

Și 'n locul pe unde făcură popas
 Acei ce trecuseră și ieri,
 Auzi de departe și-al lupilor glas
 Și 'n neagra zăpadă vezi zdrențe și peri
 Și oasele câte-au rămas.

Pe galbene oase, cu toții 'ntr'un loc
 S'așează să moară de-acum:
 Să vadă sărmanii-o lucoare de foc,
 O durgă măcar să zărească de fum,
 Și-ar plânge de-atâta noroc!

E vaet de oameni și vuet de vânt
 Și 'n vale 'ntunerec ca 'n iad.
 Lipite de tine, tu goale pământ,
 Nu-ți cer obositele inimi ce cad
 Mai bun să le dai: un mormânt!

Iar dacă străjerii scot cojile lor
 De pâne 'nghețată, și o rup,
 De mil'ar întinde și celor ce mor,
 Dar sute și întind sguduitul lor trup
 De-al poftei năprasnic fior.

O seamă țin ochii la pâne, și-urmând
 Tot drumul doritei mâncări,
 Ard ochii lor lacomi de fiară părind —
 Așa-și urmărește stăpânu 'n mișcări
 La masă-i și-un câne flămând.

Dar fără de suflet stau unii ca morți
 Cu capul pe piepturi lăsat:
 Tot una-i, și foame, și vesele porți
 Prin care-o să-i treacă vrăjmașu 'ngâmfat —
 Urmați-vă drumul voi sorți!...

De sgomot de guri și plute e plin
 Și Tigru și marele Phrat,
 De aur e golful și cerul serin,
 S'aud clopoșele și tobe ce bat,
 Și trec caravane și vin.

Și în dulcele freamăt al vântului rar
 Cântând palmierii s'aud,
 Scilpind minarete 'n lumină răsar
 Și norii de spumă 'n plutire spre Sud
 Cu giulgiuri de purpură par...

Și 'n noapte, departe, departe de ai lor,
 Tu inima lumii, Alah,
 O moarte cumplită e moartea ce-o mor
 Vitejii rășboinici ai marelui Șah,
 Ai milă de sufletul lor!

Spre țara robiei pe drumul de veci,
 Plecară, din Plevna, trei mii,
 Trei sute mai sunt pe câmpiile reci,
 Și bun e Alah de-or ajunge ei vii
 La rîul cel mare treizeci.

Căci patru 'mpreună legați într'un rând
 Se tărăle, bieții de ei,
 Dar unul slăbește și cade 'n curând
 Și 'mpiedică 'n cale pe celalți trei,
 Și iată-i și-aceștia căzând:

Rod nodul din ștreangul ce-i leagă, dar fier
 E ștreangul. Rod mâna-i sub nod,
 Iar mortul îi ține la sine-și, în ger,
 De furie gâtul și țasta i o rod,
 Și pier, ticăloșii, și pier!

»Tu-Doamne-al puterii, de ce ne-osândești
 Când totu-i din Tine și-al Tău!
 Popoare tu naști și cuvinte vestești
 Și scară nălțării dai neamului rău
 Iar bunului groapă Tu-i ești!

»Dar fie-a Ta voe, căci însuți ai vrut
 Să judeci pe buni și pe răi —
 Cu noapte și nori și ghiauri ai umplut
 Pământul din Nord, dar aleșilor tăi
 Ce cald un Eden le-ai făcut!

»Și n'o să-l mai vadă nici unul din noi!
 Dar strânge-ne 'n inima Ta,
 Căci singur ești pomul, iar oamenii foi.
 Și-a noastră dureri Tu n'o vei uita
 La ziua cea mare de apoi!»

voțând cu candidatul ungar. Potrivit hotărârii ce s'a luat în ajun, nemernicul acesta nu va mai fi socotit ca făcând parte din partidul național și nu va mai fi suferit nicăiri printre români, lui și tuturor celorce țin de el toți românii cinstiți îi vor întoarce spatele... Tot așa se va face și cu doi plugari, cari deși aleși cu voturile plugarilor români, au votat cu domniile dela comitat, unguri cari nu vor să știe de durerea românilor. Să fie asta de învăț și pentru alții cari ar fi ispitiți să se lapede de frații lor pentru a câștiga încrederea străinilor ori să primească arginți de ai lui — Iuda.

Așa trebuie să se porceadă de aci încolo în toate comitatele. *Să se strângă rândurile!* Ceeace numai așa se poate, dacă nu se iartă celor ticăloși, ci ei vor fi arătați soborului, — cum zice sfânta scriptură. Dacă e preot, fie păstor adevărat al turmei, și nu-și vândă neamul. Iar săvârșind acest păcat, să poarte urmările. Nici bună ziua să nu le zicem acestor mișei, mâna lor păcătoasă nu trebuie să atingă sfânta anaforă și mirul, ci goniți să fie dela sfântul prestol, ca niște vameși, că cine nu-i credincios neamului, nici lui Dumnezeu nu-i poate fi iubit, ci fățarnicie este când se îmbracă în odăjdii! Iar țărani (ziși fruntași în sat), cari sunt duși de nas, ca urșii, de orice tras-împins de venitură cu haine negre din sat, de asemeni nu ne trebuie.

Curățând astfel pădurea de uscături, partidul național se va întări și nu se vor mai întâmpla, nicăiri la nici un fel de alegere, fapte de cari să se rușineze întreg neamul românesc, încât celelalte popoare să ridă de noi ca de niște nemernici.

Parlamentul și presa. Un incident interesant s'a ivit zilele acestea în cameră. În ședința de Marți vice-președintele Rakovszky, un mare vrăjmaș al presei (nici nu se poate să-i fie decât vrăjmaș presei un om care ca Rakovszky are oroare de tot ce-i carte și cultură) a adresat o muștrare aspră și bătărană unui gazetar care de pe tribuna presei ar fi discutat cu un deputat aflător în incinta camerei. A doua zi, Miercuri,

deputatul Kelemen Samu, după cum am arătat și în raportul nostru de ieri, a cerut cuvântul în chestia aceasta. El a declarat, că nu gazetarul respectiv, ci el este vinovat, căci el a început discuția cu gazetarul. Dl. președinte, zise Kelemen, a spus cu prilejul acesta, că gazetarii *abuzează* de ospitalitatea camerei. Este însă de reținut, că § 285 al regulamentului camerei, spune că pentru raportoarea ziarelor camera va rezervă *un loc a parte* în deosebire de publicul care poate auzi la ședințe, decât de pe galerii, deci în virtutea *ospitalității* camerei și nu în baza unui *drept*. (Aprobări). Cum vedeți, sfârșit Kelemen, conform regulamentului și legilor noastre, presa este *unul din factorii parlamentarismului*.

Este deci stabilit în mod neîndoios, că reprezentanții presei nu sunt numai *oaspeți tolerați* ai parlamentului, ci un factor legal al lui, oricât ar dori dl. Rakovszky și alți dușmani a tot ce este scris, să surghinească pe urgisiții, gazetari din cameră, pentru a scăpa de acest mijloc de control și de critică publică a volnicilor sale.

Iată ce mai spune »Az Ujság« cu privire la incidentul acesta:

»Dacă gazetarii sunt oaspeții camerei, cine a mai văzut să se răstească cineva în felul acesta la oaspeții săi? Nici cafril din centrul Africei nu obișnuesc să-și mănânce oaspeții, nici măcar nu mușcă din ei.

Pentru oameni ca dl. Rakovszky însă, e bine să se spuie lucrul acesta, deși ar trebui să o știe de mai de mult.

Brutalitățile armatei. Ministrul de Laudwehr austriac *Georgi* a declarat în ședința de ieri a camerei austriace, că atât el cât și ministrul comun de război Pitreich au luat măsuri ca brutalitățile armatei să contenească.

Felix Austria! Căci la noi nu putem să așteptăm aceasta nici după măcelurile dela Pânade, Pecica ect.

Patrioții pensionați. În ședința de ieri a comisiunii financiare a camerei deputatul Barabás a propus ca să nu se mai incuviințeze de aci înainte cererile acelor cari vor cere pensiuine ca fiind membri ai honvezimei dela 48. Barabás a avut în considerare, și cu tot dreptul, că acei cari au luat într'adevăr parte la revoluția dela 1848, se vor fi anunțat până acuma. Deputatul Buza Bena încă a spus că *s'a constatat multe abuzuri, căci au cerut pensiuinea foarte mulți cari nici n'au văzut în viața lor praf de pușcă*, numai pe baza că aveau vârsta cerută de lege.

Și când ne gândim că adevărații luptători pentru popor gem în temniți și plătesc amenzi grele iar poporul trebuie să plece în America pentru a și putea plăti darea și pentru a susține lichelele patriotismului unguresc.

Pentru țărani din România.

București, 11 Dec. În ședința de ieri a camerei dl. ministru de interne, Ioan I. Brătianu a depus întâiul proiect de lege care face parte din marea reformă agrară. Camera i-a făcut o primire nu se poate mai călduroasă. Toți deputații s'au sculat în picioare și au aplaudat îndelungat. Este mai presus de orice îndoială, că proiectul va fi primit, așa cum l-a prezentat ministrul.

În ce privește desbaterea asupra proiectului de răspuns la mesagiul regal, s'a terminat și el printr'o strălucită vorbire a dlui ministru Brătianu. Dintre conservatori vorbise fruntașul N. Filipescu, fost primar al capitalei și fost ministru, care s'a rostit puternic contra reformei agrare, așa cum voiește s'o facă actualul guvern. Pentru a combate pe dl. Filipescu și a răspunde și celorlalți oratori, a vorbit nu numai dl. Brătianu, care a rostit una din cele mai însemnate, se poate zice: *cea mai însemnată*, din câte vorbiri a ținut în parlament, — ci și dl. D. Sturdza, șeful guvernului. Iată cum a terminat dsa, adresându-se dlui Mihail G. Cantacuzino:

»D-ta dle Cantacuzino, ești de viță veche... Eu însă sunt de viță mai veche. Strămoșii mei au slujit și sub Ștefan Vodă cel Mare. Și eu sunt de viță veche nu cu (un gest foarte sugestiv) ci cu adevărate pergamente... Apoi sunt băștinaș din această țară... Dar dacă suntem de viță mai veche, avem și datorii mai mari. Suntem datori să fim mai buni. Suntem datori să fim mai morali. Suntem datori să fim mai patrioți, adevărat patrioți, iar nu egoiști...

Face apoi un călduros apel la conservatori ca să se unească cu liberalii în iu-

Vieța românească și situația actuală.

Conferență publică citită și predată în »Casa națională« în 14/27 Oct. a. c. de Ioan Vancu, inv.

Popoarele apusene: francezii, germanii, englezii au dat, și dau și azi școlii mai multă importanță, decât oricare alt popor din lume. Aceasta se dovedește prin progresul cel mare, la care au ajuns prin școală. Drept aceea, în modul cel mai hotărât putem zice, că aceste popoare prin cultură sunt fericite.

Să vedem deci, căile fericirii acelor popoare! Izvorul fericirii a fost și este școala. Școala li a dat cunoștințe pregătitoare pentru viață. Cu cât au îmbrățișat școala primă mai cu căldură, cu atât mai repede s'a născut lipsa de școală a doua și așa o școală a produs pe cealaltă; pentru că și creșterea generațiilor n'a putut sta locului, ci a mers înainte, așa și școala a trebuit să înainteze cu ele deodată.

Obiectele acelea, pentru cari am dat noi aurul și argintul nostru, am dat și dăm productul scumpului nostru pământ, tot din școala popoarelor amintite au venit mai întâiu. — Am dat și dăm și azi pentru astfel de lucruri, cari de multe ori pentru noi — putem zice — nu sunt de nici un preț. E adevăr, că dăm avutul nostru și pentru astfel de lucruri, de cari ne folosim cu multă izbândă.

Cu lucruri de acestea, popoarele numite au făcut averi mari și au fost în stare a cuceri și a cuprinde multe și mari averi și teritoare, chiar și în alte continente. La pregătirea acestor lucruri,

la aceasta cucerire, numai școala i-a pregătit, învățat și luminat.

Mai înainte am dat numai banul nostru, aurul și argintul, a urmat apoi, că n'am avut atâta aur și argint, cât a trebuit să le dăm, ci a trebuit să le facem lor valoare și să ne îngreunăm moșiile, împrumutând dela dâșii banii, cari iarăși noi li-am dat pentru lucrurile lor.

Școala lor a mers tot înainte, noi însă crezuți în viața moșilor și strămoșilor noștri, am stat locului, fără a lua pildă dela dâșii, de a ne organiza și noi tot felul de școale, din cari să iasă în număr recerut de oameni vrednici, pregătiți pentru toate carierele vieții.

Rămânând noi îndărăt și mergând dâșii tot înainte, nu s'au îndestulit numai cu aceea, că tot mereu să stoarcă avutul nostru, aurul și argintul nostru, productul pământului nostru și al dealurilor noastre, ci au venit în mijlocul nostru, ca și mai bine să ne poată exploata, ca și mai bine să ne poată cuprinde în mreaja lor cea mult seducătoare, și din moșteni de două mii de ani, în această țară, să facă din noi proletari, servitori, căci știut este, că atunci mai ușor tractează cu noi, arătându-ne ușa.

Când am ajuns la aceasta, sau ne facem muncitori cu ziua, sau servitori, sau luăm lumea în cap spre America, de unde apoi abia din fiecare sută se mai întoarce unul, iar cei rămași acolo, vai! cu cât amar suferesc, cu câtă jale și durere de țara lui, de patria lui suspină fără mângăere și cu greumântul acela sufletesc nedescris își omoară sufletul și zilele, dorindu-și sfârșitul vieții.

Cumcă aceasta e așa, putem vedea nu numai

din epistoalele celor trecuți în America, ci și din jalnicele lor cântări.

Acum să ne întoarcem privirea spre orașul nostru Arad, și de vom întreba pe bătrânii noștri, cari doară își mai aduc aminte, înainte cu 60—80 ani. Cine au fost puternicii orașului. În ce raport de bună stare au stat deosebitele neamuri din Arad. Răspunsul va fi: Românii și sârbii au fost cei mai bogați: Locurile de frunte din oraș ale lor au fost. Peste pământuriile din hotarul Aradului ei au fost domni și stăpâni. Nu cumva să fi prorocit cineva, că peste 60—80 de ani, abia unde și și unde va mai fi în fruntea orașului vre-un loc românesc și dacă din întâmplare mai este câte unul, acela cu siguranță este al aceluia, cari înainte de asta cu 20—30 ani doară cu traista în spate venia la școala Aradului, iar azi spre fala și mândria neamului, sunt domni și stăpâni peste averile de odinioară ale arădanilor.

De vom întreba și cercă istoria Aradului de pe timpul, când s'a înființat preparandia în Arad. Câte școli au avut românii? Câte sârbii? Câte ungurii? Câte jidanii? Vom afla, că pe atunci era o școală românească, una ungurească, cu patru (4) învățători, una sârbească, una jidovească, cu câte un învățător. De atunci, an de an, au venit între noi neamuri străine, cari știind aprecia mult mai bine valoarea școlii, au reclamat ridicarea și înființarea de școale cât mai multe, așa încât azi în întreg orașul sunt școli cu învățători. Sârbii au rămas tot numai cu o școală, iar noi românii cu 4 școli, cu câte un învățător. Azi ungurii au în Arad 42 școale cu 124 învățători.

Străinii nu se îngrozesc de cheltueli pentru școli; ei jefesc cu plăcere, căci știu și sunt con-

birea pentru frații noștri. Să se discute zice d-sa și proiectele liberale și cele conservatoare și să se dea soluția cea mai bună.

Di Carp, șeful conservatorilor, îndată după ce a depus di Brătianu proiectul despre tocmele agricole, a prezentat și d-sa proiectele partidului conservator, așa că amândouă corpurile legiuitoare (Camera și Senatul) pot să aleagă și să primească ce va fi mai bun.

In camera magnaților.

Camera magnaților s'a întrunit ieri ca să discute proiectele legii votate în timpul din urmă în camera deputaților. Bătrânii și liniștiții mameluci aristocratici au prefăcut camera într-o adevărată mașină de votat. Singur membrul Kautz Gyula a criticat proiectele garanțiilor constituției. Bătrânul academician este cunoscut în lumea politică de când a avut curajul să spuie pe față acum sunt vre-o doi ani că știința ungurească nu a produs nimic de valoare și că în Ungaria nici nu există știință adevărată.

Kautz a spus acuma că este un lucru subiectiv de-a hotărî ce va să zică o garanție a constituției. Mulți spun că simțul constituțional al poporului este adevărată ei garanție. Dar proiectele acestea nu au marea putere de vrajă pe care le-o atribuie guvernul. Nici de altcum ele nu s'au fără cusururi. Concepția lor nu-i unitară. Principiile lor sunt șovăitoare. Dacă jurământul coroanei dă destule garanții pentru constituție, orice altă garanție-i de prisos. Reforma administrației în comitate este foarte trebuitoare și ar fi o muncă vrednică de un mare ministru de interne. Dacă ministrul de interne ar de față l-aș ruga să facă o administrație bună și exactă și țara și națiunea i-ar lauda numele întotdeauna. Respinge proiectul.

Au mai luat cuvântul contele Zichy Nándor și primul-ministru Wekerle care a apărut proiectul. Ședința s'a ridicat la 12 și $\frac{3}{4}$ votându-se toate proiectele guvernului.

Poporul pentru școlile sale.

Când fruntașii neamului chibzuiau asupra chipului de mântuire a școlilor, în fața legii celei nouă, »Drapelul« purtat de profesorul dr. Braniște cuvânt înțelept a grăit, când a zis: Intrebați înainte poporul, de vrea să mai trăiască în limba și legea părinților săi? și dacă da, apoi jertfească pentru lumina neamului, pentru creșterea fiilor săi.

Unde poporul a fost luminat de povățuitori, și-a asigurat viitorul, ridicând din îndemnul său salariile prescrise în lege.

Sinodul parohial gr.-or. român din Comloșulmare, în ședința sa dela 10 Nov. a. c. a ridicat salariile la 3 învățători după cum prescrie legea. A fost aceea o zi de rară sărbătoare în vieța poporului nostru. Și ce înălțător a fost acel decis, adus cu învoirea tuturor. De pe fețele tuturor ceteai mulțumirea sufletească, că și au mântuit aceace au mai scump: lumina neamului.

»Sunt mângălat, îmi zicea un bun creștin, că putem da copiilor și nepoților neștirbită cea mai scumpă moșie a neamului: școala și biserica. Mi s'a luat o piatră de pe inimă, știind că urmașii noștri vor binecuvânta și nu vor blăstăma țărîna în care vom dormi somnul de veci«.

Atari pilde ale iubirii ne-a dat și poporul din jurul Oraviței și din comitatele Timiș și Arad. Celelalte comune să urmeze pilda contraților lor și să nu stea pe cugete, ci să-și facă datoria.

Preoții și învățătorii neamului să lumineze poporul, că dacă vor preda școlile statului, tot ei vor plăti învățătorii, cărora vor fi siliți după lege a-le plăti și mai mare salar, fără însă a avea un drept asupra acelor școli; prin urmare sarcinile se vor mări și în schimb vor pierde toate drepturile, ba încă: vor pierde zidurile școlilor, cari se vor preda pe vecie statului și de nu sunt după prescrierile legii, tot poporul e îndatorat a le ridica după cum cere legea și a le ține pe cheltuiala lor în starea cea mai bună, a îngrijii de văruirea lor, de curățirea lor și de asigurarea în contra focului. Vor trebui să plătească și pentru mai departe tot comunele bisericești taxa de 24 cor. de învățător și de 30 fileri de fiecare școlar, în fiecare an, la fondul de pensiuine.

Să predee tot venitul anului din urmă și toate fondurile și pământurile școlilor pe vecie statului.

Să plătească în fiecare an 5 proc. dare pentru susținerea școlii de stat.

Trebuie să dea loc din destul pentru școala de repetiție economică.

Dacă va fi trebuință a se ridica școli noi și locuințe pentru învățător, tot comuna bisericească e datoare a ridica ziduri după planuri noi

cari costau zeci de mii de coroane. Și pentru toate aceste sarcini mari, noi nu vom avea nici un drept.

Cei chiemați să lumineze poporul, cu o zi mai curând.

Vener. noastre autorități binevoiască a da odată instrucțiunile necesare și a începe odată lucrarea de întărire a neamului. Luminații ascensori și deputați facă pe apostolii neamului, încredințeți-li-se câte 5-6 comune, unde se poate spera mântuirea școlilor și lucreze cu inimă curată.

Luminații bărbați ai neamului, cari au darul de a mînuși bine condeiul, scrie pe înțelesul poporului îndrumări și povețe, prin cari arete-li-se primejdia și ceară li-se jertfă pentru neam.

Îmi reamintesc, că încă în fața primejdiei articolului de lege din 1893 s'a hotărît a se întreprinde o mare colecție pentru crearea unui mare fond cultural.

Dar cei chiemați ce au făcut?!

Nobilul Emanuil Ungureanu a făcut nouă propunere în sinodul eparhial al Aradului, iar »Telegraful Român« de nou a venit cu acest plan, care așa se vede, numai plan va rămânea, pentru că nu avem cine să-i deie ființă.

O, de asculta neamul românesc acest sfat, dat înainte cu 20 ani, dat de înțeleptul și prevăzătorul prof. dr. Daniil Barcianu dela Sibiu, unde am fi noi astăzi?

Un prelat ca Ilustritatea Sa dr. Demetriu Radu, care are puțința de a ajuta biserica sa, precum și alții mulți, să nu aibă sentimentul datoriei în aceste vremuri grele!?

Să înțeleagă toți, că este ciasul al 11, ca toți să-și facă datoria!

Ziaristica este îndeosebi rugată, să înceapă lucrarea bărbătească, pentru mântuirea școlilor.

Învățătorul neamului.

Urcarea salarelor învățător ești.

Nu voesc să fac nici un fel de introducere, ci deadreptul trec la obiect.

Paragraful 12 din legea lui Apponyi sună așa: »sustinatorii școlilor pop. elem. atât comunale, cât și confesionale sunt îndatorați, ca competențele învățătorilor ordinari aplicați în școlile lor — dacă imediat nu ar fi capabili spre aceea — în decurs de 3 ani dela intrarea în vigoare a legii de față, adecă până la 30 Iunie 1910 să le asigure până la suma cea mai mică statorită în §§ 2 și 3 a legii de față«. »Instrucțiunea« emanată dela Prea Ven. nostru Consistor mitropolitan pe pag. 5 punct 3 zice: »Acele comune bi-

vinși, că banii cheltuiți cu școlile, fie aceia cât de mulți, sunt numai bani depuși spre fructificare, cari cu timpul vor aduce mare procent.

Când am ajuns la constatarea acestei împrejurări, să vedem oglinda orașului nostru! Și ce vom vedea? Străinii, veniți în mijlocul nostru, cultivați, perfecționați în meserii, luând în mâinile lor neguțatoriile și industriile cele mai aducătoare de venit, au ocupat locurile cele mai de frunte, și-au crescut copiii în școală, asigurându-le un trai bun și sigur, iar pe noi ne-au strâns cu ușa către pădure.

Noi însă ce-am făcut și ce facem? Nu ne place să jertfim pentru școli. În loc ca să le înmulțim și organizăm, precum pretinde timpul, le închidem și pe cari le-am avut. Pe cari le avem, suntem siliți a le ține în stadiul cel vechiu cu toate clasele, cari astfel rămânând, nici odată nu vor putea rivaliza și ține pas cu școlile străine.

Neavând școli, unde să ne perfecționăm după spiritul timpului, pentruca astfel să putem înainta și noi, cași ceilalți compatrioți ai noștri, creștem întră nici o pregătire, iar când generația tânără ajunge la stadiul bărbăției, sau se fac simplii muncitori sau rămân proletari.

Când au ajuns la aceasta stare, nu mai pot

avea loc între acei oameni, cari prin câștigarea cunoștințelor ori pe o carieră ori pe alta, își câștigă și asigură subsistența vieții sale, ci trebuie să rămână îndărăt biruiți de cei mai tari.

Rămăși fără de cunoștințe pentru anumite cariere, meserii și altele, aceia, cari din darul lui Dumnezeu, au mai moștenit ceva dela părinți, își câștigă o vacă cu lapte, un cal sau doi și o căruță. Muierea merge la piață cu câteva litre de lapte, iar bărbatul în frig și vânt, în vreme bună ori rea, stă cu trăsura în cutareva loc în oraș, până ce vine unul sau altul, ca să-l chieame, să-i facă ceva chirie. — Aici retac, cum unii își îngreunează moșia ca să-și cumpere cai, din cari în veci nu mai scoate prețul dat, dar nu pot să retac o împrejurare, care mult năcăjește sufletul meu, când știu, că bărbatul, sub pretextul, că merge în chirie lasă grădina necultivată, o părăsește și neglijează. Cam și are dreptul bărbatului, căci el merge la chirie, soția lui însă sub pretextul, că merge la piață cu câteva litre de lapte, nu are timp să grijească și cultive grădina și mai bucuroș cumpără de câțiva cruceri legume din piață dela șvaboaiice, decât să mai lucreze și în grădină. (Va urma).

POEZII POPORALE.

Culese de: *Mărioara Petroiu din Nădlac.*

Mărita-m'aș să nu șed
Numai câmpul să nu-l vad,
Câmpul să l vadă bărbatul
Eu să mătur, s'aștern patul
Să pun oglinda în fereastră
Să vad bine-mi stă nevestă.

Măi bădiță păr tăiat
Ce vii așa 'ntârziat?
Ori e rău ori nu e bine,
Ori ție nu-ți-e de mine,
Ori băta nu ți-ai găsit
Ori măta te-a dojenit,
Dojeneasc o frigurile
Ca pe mine gândurile!

Bădiță inimă dreaptă
Vino la noi câte odată,
Vino cât de rare ori
Intr'o zi de nouă ori,
Vino când o răsări
Și te du când o sfînși,
Să te înveți și tu-a iubi.

sericești, cari au mijloacele suficiente și pot să asigure încă de pe acum salariile învățărești etc. Unde se poate dară, trebuie să se dea învățătorului încă de acum salariul pretins de legea întrată în viață la 1 Iulie 1907.

Așa or fi înțeles legea parohienii — ca susținători de școale — din Arad, Nădlac, Socodor, Nădab, unde au urcat salariile învățătorilor lor, așa o înțeleg și eu și în forma asta o am explicat și membrilor comitetului nostru parohial, când totodată curat ca soarele le-am arătat »capabilitatea« noastră, »mijloacele suficiente« de cari dispunem și de unde putem urca salariile, regula cvincvenalele învățărești conform pretenziunii legii, fără a mai îngreună poporul nostru dreptcredincios! »Capabilitatea« — »mijloacele suficiente« arătate de mine, nimenea nu le-a contestat! Urmarea eră să ne înțelegem și în înțelegere deplină să decretăm regularea salariilor, și cvincvenalelor învățărești așa cum cere legea! Și totuși s'a iscat zarvă.

Abstrăgând dela ceea-ce ziceau unii că ar fi zis deputatul Chișineului în gara dela St. Anna cătră dâșii: N'ascultați voi de popii voștri, ci cereți ajutor dela stat pentru școli, ori mai bine le faceți toate de stat, — vorbe pe cari nici că le-am băgat în seamă — vine unul și zice că nu-i așa cum zici, legea numai dela 1910 ne deobligă la urcarea salariului învățăreșc! Asta m'a alterat! Indată mi-am adus aminte de articolul »Jertfiți pentru școli« din »Tribuna« Nr. ul 46 popular! »Mână în mână cu preoții, vremea cât mai este până la 1 Iulie 1910 când intră în viață legea lui Apponyi« etc. putea să rămână în peană! O lege să între în viață de două ori și la 1 Iulie 1907 și la 1 Iulie 1910 — cum se poate?!

Pentru parohiile noastre de frunte înle cari îmi place să înșir și parohia noastră Otlaca — ca susținătoare de școale »capabile« cu mijloacele suficiente legea e deobligătoare de acum, — tot asemenea și pentru celelalte parohii cu deosebirea, că li-se dă timp până 1 Iulie 1910 sau să aile mijloacele necesare spre a putea din alor regulă sălarul învățăreșc conform legii, sau să recurgă după ajutor la stat, — care ajutor însă și statul tot dela 1 Iulie 1907, computat de când adevă a intrat în viață legea lui Apponyi, are să-l dea! Așa înțeleg eu legea asta!

Otlaca, 26 Noemvrie (9 Decemvrie) 1907.

G. Turicu,
preot.

Din parte-ne îndemnăm cu toată căldura pe frații din Otlaca, pe cari îi știm români buni și oameni cu stare, să nu se lase nici ei îndărățul altor comune de frunte ci să asculte de bravii lor preoți și să jertfescă pentru școli, că pentru binele copiilor și urmașilor lor jertfesc și binele național îl măresc când întăresc școala!

Și să nu fie nici unul slab la minte și să se ia după sfatul marelui Lazar Zoard, deputatul dela Chișineu, care ar sorbi într'o lingură de apă toate școlile românești, dându-le pe mâna guvernului, ca nici Tatăl Nostru să nu-l mai învățăm în dulcea noastră limbă românească!

Din România.

Delegațiunea proprietarilor fiind primită în audiență de rege, a prezentat suveranului moțiunea votată la »Dacia« și a adăogat că lipsa de administrație e cauza mizeriei țaranului.

Suveranul a răspuns că situația țaranilor e atât de grea încât va face un nou apel la partide să se pue de acord asupra reformelor agrare ce se impun.

Unul dintre proprietarii din delegație a spus regelui că proiectul guvernului e neconstituțional, căci atinge dreptul sacru al proprietății.

Regele a răspuns că nu i se pare neconstituțional acel proiect, întru cât dispozițiile ce le ia sunt în vedere utilității publice.

Aniversare. Mercuri fiind aniversarea luării Plevnei s'a oficiat la mitropolie un Tedeum.

Situația politică.

Noua criză prezidențială.
Pentruce demisionează Justh.

Reîntors din provincie dl Justh a prezidat în ședința de ieri a camerei. Imediat ședința a luat alt aspect, căci nimeni n'a pierdut cuvântul sub el. Intrebat de un ziarist, Justh a spus următoarele;

— »Voiu aplica și de aici încolo regulamentul așa cum îmi dictează conștiința. Așa cum se face acuma, este o situație insutenabilă. Înaintașul meu în funcție (Perzel — N. R.) a căzut pentrucă a violat sanctuarul regulamentului. Eu voiu cădea pentrucă respect și păzesc sanctuarul regulamentului!«

Justh președintele disidenților?

Pe culoarele camerii ieri se spunea că kosuthiștii disidenți ar fi rugat pe Justh să demisioneze încă înainte de a isbucni criza prezidențială și să primească de a fi șeful grupului disident.

Deschiderea dietei croate.

Astăzi, Joi, înainte de prânz dieta croată a fost deschisă. În ora când scriem aceasta nu am primit încă nici o știre despre cele ce s'au petrecut în Agram. Din știrile anterioare afiăm însă că socialiștii au proiectat și pus de sigur în lucrare o mare manifestație pe ziua de azi în favoarea votului universal. Toată muncitorimea Agramului va intra pe ziua de azi în grevă și va ieși pentru a manifesta pentru drepturile poporului.

Dieta va fi dizolvată.

Banul Rakoczay se va prezintă în dietă și va desfășura programul guvernului. Clipa când banul va cere cuvântul și va începe să vorbească va fi clipa cea mai critică. Dacă ea va trece fără turburări, restul nu va aduce nici o criză. Dacă dieta va vota banului neîncredere atunci banul a declarat că va da citire actului de dizolvare a dietei.

În ședința dietei partidul starcevician va face trei propuneri. Dar senzul acestor propuneri nu este cunoscut și se tăinuește de partid.

Björnson către croați.

Björnstjerne Björnson a adresat ziarului »Agramer Tagblatt« următoarea telegramă venită din Roma:

Prea stim. dle redactor,

Dați-mi vole să mulțămesc tuturor celor, cari în Croația și-au adus aminte de mine cu prilejul celei de a 75-lea zi de naștere. Ceeace pot face pentru cauza popoarelor asuprite în Ungaria este puțin, dar poate va fi o pildă pentru alții. Deci aveți răbdare și stăruință! (Darum ausharren).

Al D-voastră devotat

Björnstjerne Björnson.

Din Bihor.

E frumos lucru și bine a făgădui, dar e mai frumos și mai bine aceasta făgăduială a o împlini. A fost frumos lucru din partea despărțământului orădan al Astrei, când a făgăduit, că va deschide lupta contra întunerecului, e mai frumos însă și mai bine, când e pe drumul împlinirii acestei făgăduințe.

După cum s'a mai scris, făgăduit-a acest despărțământ, că Duminecă de Duminecă, lua va satele de arândul cruciș și curmeziș, și cu armele științei, prin prelegeri populare, proba-va să răsbala până la sufletul și mintea poporului nostru, luminându-l.

După prelegerea din 1 Decemvre dela Giriș acum în 8 Decemvre, ținut-au să probeze tăișul acestor arme pe crețelele de zale ale întunerecului, cu care este împrejmuit sufletul țărânimii noastre din jurul Margitei, acest colț al Bihorului, care în înstrăinatului Bhor este cercul cel mai înstrăinat, și mai tare dat uitării și părăsirii. De când, s'a plămădit viața de român pe aceste locuri strămoșești, nu s'a pomenit, ca cărturărimea noastră să atingă coardele sufletului țaranului nostru, fie ca să afie glasul simțământului național al lui, ca să vadă și să se convingă despre gradul cultural al acestuia.

Și mărturisim, că oarecare îndoială ne-a cuprins sufletul, când ne ducea trenul spre satul Săn-Lazar — satul fixat pentru ținerea prelegerii, — dar cu credință tare în sfîntenia cauzei, s'a respirat îndoiala, și cu îndrăzneală ne-am dat jos când am ajuns.

Și nu ne-am înșelat, crețelele de zale ale întunerecului s'au dovedit mai slabe, zdrențuindu-se sub loviturile armelor științei. La gară ne-au așteptat preotul local Gavril Lazar și preotul din Fancica G. Petrovici și doamna, iar găzduiți am fost de către preotul Lazar din Săn-Lazar, așa precum el știe să găzduiască pe oaspeții iubiți, după cum s'a exprimat.

Popor s'a strâns mult și din satele vecine Fancica, Abram, Chișlaz, iar dintre cărturărime au fost de față preoții Ternovan, Hetco, Petrovici, Cor. Man, învățătorii Putici din Fancica și Pelles din Chișlaz, apoi solgăbirăul Bielitzky din Margita și notarășul Beöty din Chișlaz, Chiraleu, M. Petri, că au dovedit nepăsare, absentând. În genere, cărturărimea noastră, ar face bine, și trebuie să manifeste un interes mai viu față de munca nobilă a Astrei. Trebuie să vadă și să se convingă în sfârșit, că a trecut vremea nepăsării, și că ni se impune munca cea mai serioasă, iar cel care va lipsi din rândul muncitorilor, nu numai că nu va fi vrednic de plata sa, după zisa sftii scripturi ci din contră urgisi-se-va și cu degetul se va arăta.

Adunarea a deschis-o directorul desp. dl dr. Aurel Lazar, care cu un nobil avânt, într'o cuvântare, de ascultători adânc simțită, a accentua împrejurarea, că adunarea prezentă, este rându-nica cea prevestitoare de primăvară, este răvârsatul zorilor după o noapte întunecoasă, le spune apoi ce este »Astra« și ce țintă nobilă urmărește.

Urmează apoi prelegerea secretarului desp. a dlui Iosif Tărău, despre »Ce folos dobândim după știința de carte în genere, și ce, după știința de carte românească?« dezvoltându-le aceasta potrivit temă de prelegere populară, prin asemănarea vieții noastre culturale, economice, naționale, cu viața altor neamuri arătând dureroasa deosebire ce este între noi și alte neamuri.

La propunerea dlui director al despărțământului s'a înființat apoi agentură, alegându-se de președinte preotul Gavril Lazar, bibliotecar înv. Al. Marcus, cassar Vasile Gall, controlor Florian Chiș Gall, întemeindu-se totodată și bibliotecă populară prin dăruirea a 12 volume — cărți — de către dl dr. Aurel Lazar.

Ca nimenea să nu bănuiască nescari tămâieri personale, nu comentăm rezultatul acestei prelegeri populare, simplu înregistrăm numai, că la sfârșit în mijlocul unei însuflețiri indescriptibile, s'a ridicat țaranul din Abram, Florian Nemeș și

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poită de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până la două ore își face efectul dorit, și revine poita de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târgulă să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietari: Loser János, Budapest.

ANUNȚ.

În comuna Ciuciu (H.-Csúcs) imediat lângă drumul de țară se află o grădină de un jugher mărime, în care grădină se află edificată o casă frumoasă cu 3 chilii, culină și podrum, lângă casă este făcută și o colnă cu grajd, pentru oamenii drumari, în lungime cam de 19 metri, acest edificiu corespunde foarte bine pentru a se deschide în el o prăvălie, cu atât mai vârtos că în comuna Ciuciu numai una prăvălie se află și întoarcerea e de totul mare. Acest edificiu se dă pe 3 ori eventual 5 ani în arândă, pentru informațiuni mai detaliate a se adresa Dlui preot din loc Nicolae Balta.

Un candidat de avocat

află numai decât aplicare în cancelaria subscrisului.

Dr. Toma Ienciu,
advocat în Puj.

ANUNȚ.**Birt și prăvălie de vinzare.**

În comuna Felnac se află spre vinzare un birt cu prăvălie care constă din 3 chilii, culină, 2 grajduri (stăloage) tot ce se recere cu grădina de 800□ st., cei ce voiesc a'l cumpăra să se adreseze la **Mircu Tomici**, în Fönlak (Temes-megye).

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

Abonați! „Zăvodul“!

»Zăvodul« foaia glumeată pentru popor a apărut și se trimite tuturor abonenților și celor insinuați, cu următorul cuprins:

1. Cazania „Zăvodului“. 2. Vulpea și Țapul. 3. Dela jocul satului. (sara după ce să imprăștie jocul și țigani să culcă, cu caricatură.) 4. Păcală și Tândala în Cluj, cu caricatură. 5. Darea de samă a lui Dr. Fărfăilă către Dr. A. Păcală diplomat în toate fărâdelegile (cu caricatură). 6. Ce-i minciuna? 7. Cine-i? 8. Ciumulituri. 9. Găcituri. 10. Stafeta „Zăvodului“.

Abonamentul pe 1 lună 1 coroană, pe 3 luni 2 coroane, pe 6 luni 4 coroane, pe un an 8 coroane.

»Zăvodul« apare în Cluj (Kolozsvár).

Haltenberger Béla,
văpsitorie de haine, curățitorie chimică și
fabrică de spălat în aburi.

◆◆◆ **KASSA.** ◆◆◆

Se curăță sau se vâpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vâpsec într-o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

În casuri de doliu, se vâpsec imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericești, broderiile se curăță frumos și multă îngrijire.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

chimicește curat și natural, în lichid din isvorele de acid carbonic din bala celebră Buziás, pentru prepararea apelor gazeose, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai sponic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și becurile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99.57%. În urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se califică de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

Burul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneare Muschong-Buziás în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZENSAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

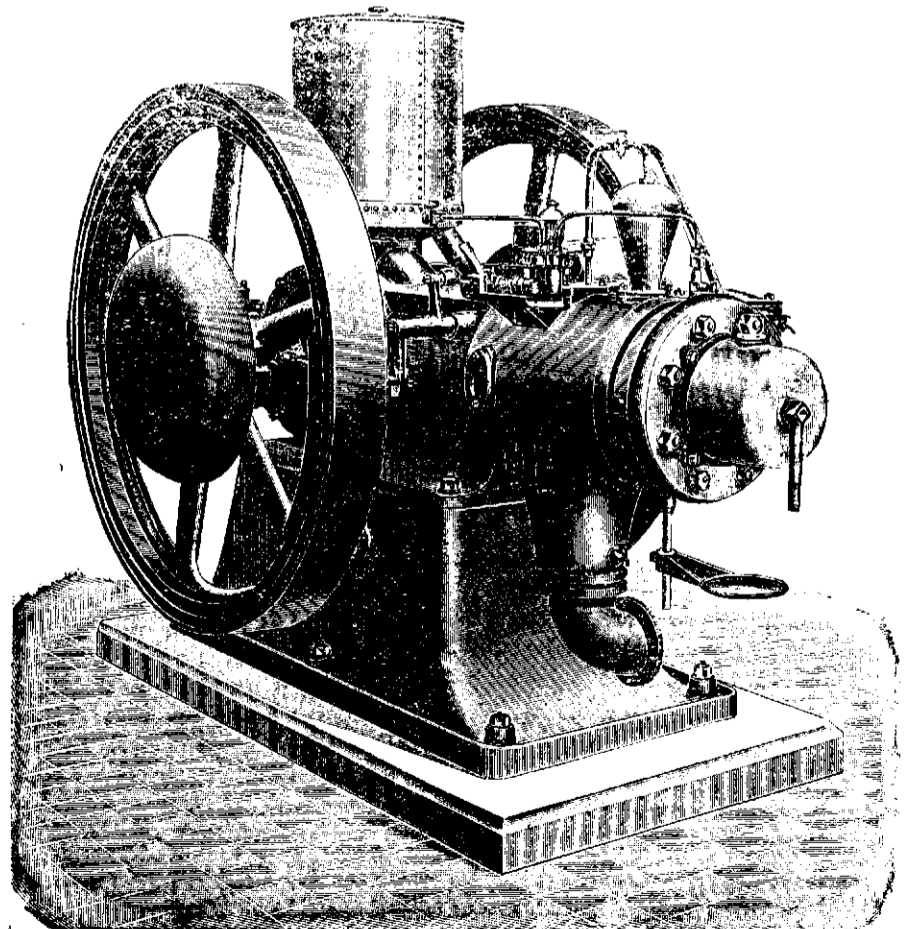

BCU Cluj / Central University

BRÜDER SCHIEL

Fabrică de mașine, turnătorie de fer și clădire de mori

BRAȘOV

Turbine, motoare și locomobile, mori artistice-simple, transmisiuni, mașini agronomice. Patentate proprii.

Cea mai mare fabrică de mașini în Transilvania. La expoziția din București 1906 »Grand Prix«, cea mai mare distincție, medalia de aur.

VRANITS & TAUSCH

„La crucea de aur“

în **NEOPLANTA** (Neusatz, Újvidék),
strada Dunării (Donau-Gasse).

Recomandă în binevoitoare atențiune a prea onoraților Domni preoți și comune bisericești magazinul său bogat de recvizite bisericești, ca

feloane, steaguri, cruci, ripide, candelă, cadelnite, baldahine și icoane sante.

Posedăm cel mai mare deposit în obiecte bisericești, și cu prețurile cele mai ieftine

Mare atelier pentru pregătirea de iconostase, tronuri, străni, amvoane, sfesnice dela simple până la cele mai scumpe.

Institut de auritură artistică pentru auritura de iconostase, tronuri, cadre și tot felul de ornamentică bisericească, cu prețurile cele mai avantajoase.

La cerere catalog ilustrat se trimite gratuit.

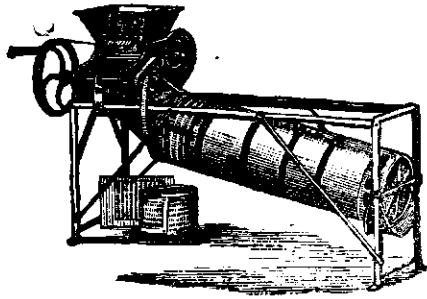
Simonffi

István

FABRICĂ DE MAȘINI

ȘI TURNĂTORIE DE FIER ȘI METAL

KOLOZSVÁR (Cluj), str. Petőfi nr. 60.

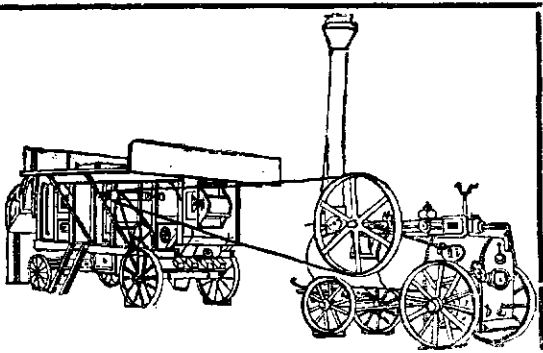

Pregătește tot felul

de instrumente de comunicație, construcții
de moară, turnătorii de fier și metal.

Intreprindere de tot felul de reparări de mașini de agricultură, — mașini noi de trierat și cu construcția ușoară, mânăta de doi oameni.

Mai pregătește ciururi cu construcție nouă și ușoară care poate fi mânăta și de un băiat de zece ani.

Intre asemenea mașini, cari sunt în circulație aceasta este cea mai bună.

Prospecte se trimit gratuit la dorință.

A. BITTERMANN

Hermanstadt Heltauergasse 9 Nagyszeben.

Recomandă celor interesați instrumente pentru prepararea cârjilor și a membrilor artificiale după orice amputare

corsete ortopedice pentru cei cu corpul strîmb tot felul de bandage perfecte și aparate pentru îngrijirea bolnavilor.

Bandage pentru vătămătură, corsete pentru a ținea eszful drept, bandage pentru femei. Pentru potrivirea formei se garantează.

Bandagele de Monopol ale lui Dr. Ostertag.

Locul de campărare pentru tot Ardealul.

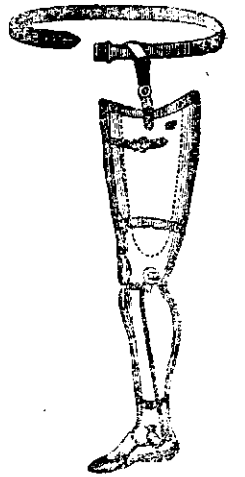
Cele mai bune bandage.

Prospect gratis.

Pentru cumpărătorii de en gros legături de vătămătură ieftine.

Depozit de Articole de igienă americane.

— Trimiterea discretă. —

MAȘINI DE VORBIT!

GRAMOFOANE

de la 7 coroane în sus.

Cea mai ieftină surnă de a se procura în Ungaria și România.

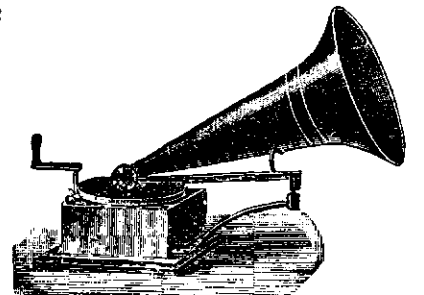
Inregistrații de cânt și muzică, cele mai celebre cântări ale României, muzica militară și lăutari. Soluri de concert, monologuri, Cupluri ș. a.

Tóth József,

Szeged, str. Könyök nr. 3

Mare prăvălie de gramofone.

— Catalog de prețuri gratuit. —

Correspondență în orice limbă.
Nouă plăci românești!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„VICTORIA” INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII

SOCIETATE PE ACȚII

Fondată la anul 1887.

Centrala în **Arad**, calea Archiducelui Iosif No. 2 (vis-à-vis de primărie) casa proprie.
Filiala în **Chișineu** (Kisjenő) casa proprie.

Capital societar 1.200,000.— Cor.
Fond de rezervă 900,000.— Cor.

Depuneri spre fructificare . . . 6.000,000.— Cor.
Circulațiunea anuală 150.000,000.— Cor.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termin de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la zece mii de coroane, după starea casei, să plătesc și fără de abdicere.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

GEORG KAPFER

măstru de sculptură în piatră.

Temesvár-Fabrik, Andrassy-ut 16 și Versecz, colț cu strada Rudsitz și Rathhaus.

își recomandă

magazinul de plăci de marmoră pentru mobile tot asemenea de

— **Monumente** —

atestat propriu

Având un magazin bogat, liferez mai ieftin ca ori ce concurență.

Recomandându-mă on. public, cu stimă

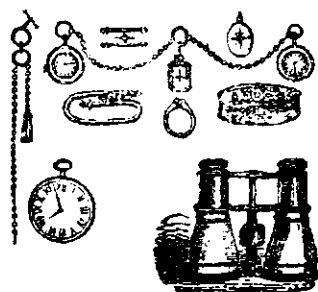
Georg Kapfer

măstru de sculptură în piatră

Sárga János:: argintar și pregătitor de obiecte artistice ::
Kolozsvár, Mátyás király-tér 13.

Telefon nr. 354.

Telefon nr. 354.

Abundant provăzut cu obiecte de aur, argint și petrii scumpe. Pregătește tot felul de lucrări artistice: în aur, argint și altfel de lucrări de artă mageră. — Schimbări de aur și argint, conform cursului zilnic. — Cu preț curent servim gratuit și franco.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efeptuesce pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fiș, rente, reștre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;

2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine recvisite ș. a prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, oucuras ovés, viță (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmăi nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturele noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grâu, secară, ovézul și toată economia.

Filială în T.-Recaș.

Filială în Buziaș.

Expositură în Toracul-mic.

„TIMIȘIANA“institut de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.500.000.
Capital de fond Cor. 600.000. Fond de rezervă Cor. 200.000.

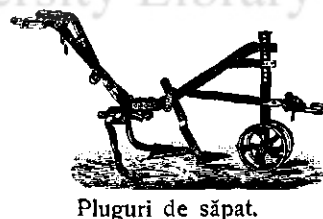
Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4½ 0/0, după depuneri peste 20000 cor. cu abzicere de 90 zile 50/0 interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abzicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 60/0—80/0 interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

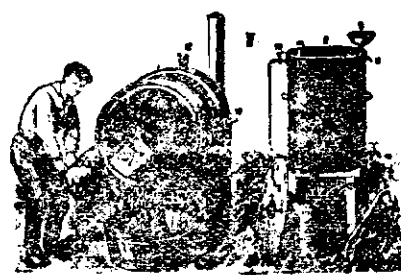
Pluguri de săpat.

Pressa de vin patent continuativă
a lui NEUKOMM

„Archimed“ pentru mână și de mână cu mașina, profitul mustului e de 80—90 0/0, Aparat de pasteurizat, Aparat patentat de cognac al lui Neukomm, Căldare de vinars Neukomm pentru comină (Trestler), drojdii, prune și alte poame, Pompe de vin portative pentru un conduct (maț) de 1½ zol Cor. 120—.

Nou! Tăietor de butuci de viță indispensabil Nou! la tăiatul viței, Aparat patentat al lui Neukomm pentru mobilitarea viței aratru pentru vie, Pompe de fântâni, Moară de struguri, Mașină de cules boabele de struguri, Sondă pentru fântâni artezice, Apă sănătoasă de beut și apă bună pentru folosire din izvoare adânci, prin sondă precum și cognac bun vechi recomandă **Nal. Neukomm's Söhne** — fabrică de mașine și aramuri — în VERSEZ (Ungaria de Sud),

— Struguri de masă și oltoi de vie (Schnittreben) de 120 de specii nobile sunt în fiecare toamnă de vânzare. — CERETI LISTA DE PREȚURI.

Aduc la cunoștința on. cultivatori de vin, de fructe și a fabricanților de rachiu, că în prăvălia mea se află cele mai noi căldări de fert rachiu, cu prețurile cele mai moderate. Atrag atenția on. public asupra aparatului de răcit în formă de sul sistemul cel mai nou cu țeava dreaptă și încovoiată.

Montarea fabricelor mai mari de rachiu pentru ferberea și rafinarea lui, o execut din materialul cel mai fin și punctual.

Cu stimă:

ENGELTHALLER BÉLA,

fabricant de aramuri.

SZEGED, Lechner tér 10. (Casa propr.)

*Se recomandă
a executa următoarele:*

<p>OPURI și BROȘURI</p>		<p>FOI PERIODICE</p>
<p>INVITĂRI ~ BILETE DE LOGODNĂ <small>după dorință și în color</small> ~ BILANȚURI ~ ANUNȚURI FUNEBRALE</p>	<p>• Tot felul de lucrări tipografice •</p> <p>atingătoare de această branșă</p>	<p>PROGRAME ~ BILETE DE CUNUNIE <small>dupa dorinta și în color.</small> ~ ADRESE ~ BILETE DE INTRARE</p>
<p>„TRIBUNA“</p> <p>ARAD</p> <p>Str. Deák Ferencz nr. 20</p>		
<p>PREȚ-CURRENTURI <small>în 1911-12</small> ~ NOTE ~ STATUTE • LIBELE ~ CIRCULARE</p>	<p>• Diferite tipărituri pentru bănci •</p>	<p>CĂRȚI DE VISITĂ <small>diferite formate</small> ~ MENU ~ PLICURI CU FIRMA ~ OBLIGAȚIUNI</p>
<p>Comandele primite să efectueze prompt și consciincios.</p>		
<p>CĂRȚI în COMISIUNI</p>	<p>Prețuri moderate!</p>	<p>EDITURĂ PROPRIE</p>

Iun. Hepp Gyula

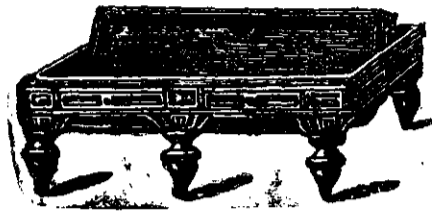
LIPPA.

Recomandă asortimentul lui de **diferite pieluri**, anume opinci recunoscute de locuitorii români din ținuturi veche.
FIRMA FONDATĂ LA ANUL 1860.

DÓSA FARKAS

fabricant de biliard în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás király-tér nr. 3.

Depozit de biliardgata. Pregătesc mese de biliard și le re-parez atât

în oraș cât și în provincie, imediat. Țin în depozit **bastoane de biliard** (daco) chiulele de biliard de **bansolin și फिल्डेस**, (os de elefant), apoi: **cretă, piele de biliard, lipici** și ori-ce alte lucruri trebuincioase.

Primesc tot felul de lucrări de instalare pentru **cafenele, cofetării și locuințe.**

Velyko Vevity

fabricant de opinci, ghete, păpuși și fabricant de pei

RUMA (Slavonia).

Vind și cumpăr:

PEI de marhe ne lucrate (verde)
PEI de caii
PEI de viței
PEI de oaie
PEI de miei
PEI de vulpe
PEI de lievastin
PEI de dior
PEI de iepuri
PEI de porci

Miere strecurată.

Ciară și ciară ne topită.

Lână de tot feliu.

Coadă de cai și păr de marhe.

Fer bătrân și arame.

Prețul curent al cărnei.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că de la 1 Noembrie, în măcelăria mea am redus prețul cărnii așa d. e.

Carne de vită îngrășată:

1 kg. de carne de vită grasă partea dinainte 52 cr.,
1 kg. de carne de vită îngrășată partea dinătră pentru
supă 64 cr. 1 kg. carne de tocană 56-60 cr. 1 kg. de
carne pentru friptură, antrioate, pulpa de sus, peele
albă 72 cr.

Vițel bătrân:

1 kg. din partea dinainte 48-52 cr., 1 kg. dinapoi
64-68 cr.

Vițel tinăr:

1 kg. dinainte 72 cr., 1 kg. dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. 72 76 cr., 1 kg. din cotlete 84 cr., 1 kg. de
unsoare curată 70 cr., 1 kg. de slănină 70-76 cr.

Solicitând binevoitorul concurs al on. public rămân

on
stimă: **Farkas György,**

măcelar.

Forray-utca casa Kristyóry.

Lângă berăria Deutsch.

Bancă de școală

Mobile de școală

Mobilă modernă de biurouri și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

Bină de diletanți

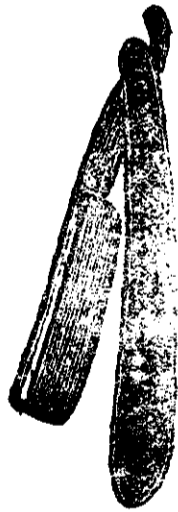
completă care o poate aranja, în 15 minute și strânge în 10 minute, în toate mărimile potrivite sălei, dela 300 coroane în sus, se termină în timpul cel mai scurt

Pictor de decorații din München.

Rebernigg de Courtier.

Budapest, Margit-körut nr. 3.

Catalog de prețuri se dă gratuit.

In atențiunea medicilor și a barbierilor.

În primul atelier din Ardeal de ascuțit cu putere electrică, se ascut și se melirează cu prețuri moderate tot felul de instrumente medicale și de barbier. Instrumentele trimise pe postă se ascut în 24 de ore.

Solicităm încrederea binevoitoare rămân cu stimă:

Exner Sándor

NAGY-SZEBEN.
pr omenada Bretter.

Contra boalelor de plumâni

a tusei, răgușelei, laringitel, se recomandă: **pilulele Frankl** (sulfonalac pil.) experimentate de medici. — și bolnavul cel mai gingaș le ia cu plăcere.

Prețul unei cutii mare 2 cor. 40 fl.

Se găsește în farmacia:

Frankl Antal Szeged,
Felsőváros 20.

VIND

Oltoiuri verzi de viță cu rădăcină

losă portalis, Chaszla alb și roșu, Oporto, Rizling, Szlan-kamenka, miia cu 160 cor.

Loză netedă Riparia-portalis, miia cu 9 cor.

Tei înalți de 3-4 metri
100 bucăți cu 60 cor.

Resch Miklós, Ujvidék.

Ioan Philipovits

fabricant

de ornamente, steaguri bisericesti

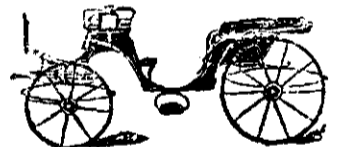
steaguri pentru reuniuni și baldahin

VERSECZ.

Szeszák S. és Fia

fabrică de trăsuri aranjate cu electricitate
Kolozsvár, Malom-u. 12.

Mare magazin de trăsuri, care îndeștește — ori-ce pretenții; atelier de reparare. —

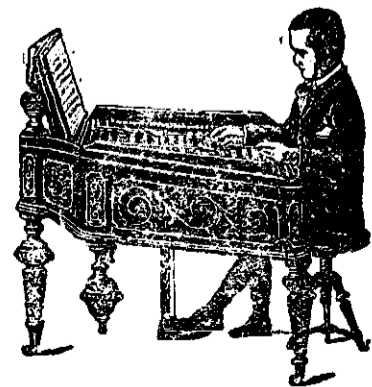
Fabrică de calese asortată cu toate mașinile moderne tehnice.

În Cluj și jur e unica fabrică, în care se pregătește fiecare parte a trăsuri: fabricăm roate, facem lucruri de fierar, piclar și de lustruit sub conducerea mea personală, cu prețurile cele mai moderate. — Ținta noastră principală e: lucrare bună și solidă, dar ieftină. — Serviciu prompt. — Răspundem imediat comenzilor din provincie. — Recomandăm diversele părți de trăsură, cari se vând: așa numitele „mântuitoare de noroi” cu șezutul închis bine

Fondat în 1870. — Prețurent gratis.

Chugyik Sándor, B.-Csaba

Fabricant de cimbale.

Pregătește cele mai bune

cimbale,

precum și

repararea tuturor instrumentelor

cu coardă

pe lângă garanție și prețuri moderate.